

IMPACTUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE ASUPRA DEZVOLTĂRII DURABILE

Prep.drd. Ana-Maria TEODORESCU (ION)¹

Abstract

This paper presents the positive and negative aspects of foreign direct investment in the context of sustainable development. FDI are reflected in economic and development growth factors: human being and environment. The positive aspects felt by the the social pillar of sustainable development system are: quality of life, investment in human resources, access to modern technology. The negative aspects are materialized by the emergence of unemployment and pollution in countries where environmental policy is not restrictive.

Keywords: investiții străine directe, dezvoltare durabilă, resursa umană, mediul înconjurător

Clasificati: O10, O15, O16

Introducere

În era globalizării, investițiile străine directe sunt privite sub efectul pozitiv, dar și negativ în contextul conceptului multidimensional dezvoltare durabilă. Realizarea dezvoltării durabile presupune creșteri economice prin care mediul înconjurător să nu fie afectat, egalitate socială, capacitatea generațiilor viitoare de a beneficia de cel puțin aceleași condiții de trai precum generația prezentă.

Obiectivele dezvoltării durabile definite clar, pe termen lung, atrag investitorii străini care devin încrezători în participarea la crearea de noi locuri de muncă, ajutor adus inovației și protecției mediului.

La nivel macroeconomic, investițiile străine directe prezintă efecte pozitive în ceea ce privește *creșterea economică* prin crearea locurilor de muncă, capacităților de producție și nu în ultimul rând creșterea contribuțiilor la bugetul de stat concretizate prin plata taxelor achitate de noi contribuabili.

ISD au efect pozitiv și asupra producătorilor naționali care vor investi la rândul lor, mânați de dorința de creștere a eficienței activității și de ce nu, vor dori să devină furnizori ai partenerului străin de afaceri.

În contextul dezvoltării durabile, ISD susțin creșterea calității vieții consumatorilor prin concurența la nivel local. Se face simțită scăderea prețurilor la bunuri și servicii. Contrar, ISD au efect negativ dacă firmele străine dețin o poziție de monopol.

Efectele negative apar în urma dorinței de eficientizare prin restructurări care favorizează apariția șomajului. Acest efect antrenează și o problemă la nivelul bugetului prin cheltuieli suportate pentru indemnizația de șomaj.

Potrivit studiului realizat de Institutul de Studii Internaționale din Viena privind efectele ISD asupra țărilor est europene în funcție de timp se diferențiază (Hyunda, G., 2001, p. 47):

- efecte caracteristice stadiului inițial al deficitului balanței comerciale poate crește, la fel șomajul suportă creșteri, iar economia stagnează;
- efecte ale stadiului de maturizare: creștere economică, creșterea exportului și îmbunătățirea deficitului balanței.

¹ Prep. Drd., Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, amy_80ro@yahoo.com

Fiecare țară este răspunzătoare de efectele ISD prin condițiile existente la nivel politic, economic, social. Între ISD și creșterea economică există o relație reversibilă. ISD prezintă efecte pozitive asupra creșterii economice care la rândul său duce la creșterea calității vieții și atragerea fluxurilor de capital străin. Palmer susținea că investitorii străini nu-și îndreaptă investițiile spre țările sărace. Atragerea unor fluxuri importante de ISD coincide cu perioade de creștere economică intensă (Lipsey, R., 2000, p.72). Practica a arătat că stocul de ISD și rata de creștere a PIB real sunt marcate de relație de proporționalitate directă.

La nivel microeconomic, efectele pozitive se cuantifică prin crearea de noi locuri de muncă, creșterea nivelului de perfecționare, ISD canalizându-se spre perfecționarea continuă a angajaților prin investiția în resursa umană, accesul la tehnologii moderne, la piețe externe de desfacere. *Investiția în resursa umană* depinde de motivația investitorului. Astfel, dacă partenerul străin de afaceri este atras de costul scăzut al forței de muncă din țara gazdă sau calitatea sa, resursa umană devine un factor decisiv. Crearea locurilor de muncă se realizează în cazul investițiilor de tip greenfield, contrar apare fenomenul negativ de disponibilizare cauzat de apariția noilor tehnologii, în cazul ISD atarse de procesul de privatizare.

Indicatorul participare la învățământ permanent (lifelong learning) evidențiază numărul de persoane cu vârsta cuprinsă în intervalul 25-64 de ani care au participat la cursuri de *pregătire profesională* ca procent în totalul populației de aceeași vârstă, ca urmare a investiției în resursa umană.

Inovarea este factorul cheie pentru creșterea și dezvoltarea economică. Investiția în tehnologie se cere într-o economie bazată pe cunoaștere, într-o societate a informației și comunicațiilor, așa cum prevede Agenda Lisabona. Activitatea de cercetare-dezvoltare este benefică atât pentru transferul de tehnologie creată în altă țară (prin ISD), cât și pentru dezvoltarea capacității proprii de inovare tehnologică. În calculul indicatorului inovație sunt considerate elemente ale mediei aritmetice puterea de cercetare-inovare, numărul patente înregistrate, numărul articole științifice. În contextul globalizării, caracterizată de fluxul de informații, investitorii străini sunt obligați să-și îndrepte stocurile de capital în procesul de producție spre activitatea de cercetare- dezvoltare în paralel cu integrarea tehnicilor avansate de IT și comunicație.

La nivel global cunoștințele reprezintă factorul decisiv al noii economii bazate pe cunoaștere – suportul creșterii competitivității și unei dezvoltări economice durabile.

Cei trei factori vitali ai cunoașterii sunt (Iacovoiu V., 2009, p.164): inovarea, învățarea, interactivitatea partenerială. Factorii determinanți ai avantajului competitiv național într-o anumită activitate economică pot fi grupați în patru categorii principale, și anume (Iacovoiu V., 2009, p. 164):

- *dotarea cu factori de producție*: resurse umane (din perspective cantitative și calitative), cunoștințe (tehnice, științifice), capital (caracterizat prin mărime și cost) și infrastructură (atât cea fizică cât și cea de afaceri);
- *condițiile cererii interne* concretizate în nivelul și structura acesteia, gradul de sofisticare și capacitatea de a formula nevoi cu caracter anticipativ;
- *legăturile dintre activitățile economice* care se dezvoltă în amonte și în aval față de domeniul de activitate al întreprinderii în cauză;
- *strategiile și structurile organizatorice ale firmelor și climatul concurențial*, respectiv cultura antreprenorială care poate stimula sau nu spiritul întreprinzător.

Indicele Competitivității Globale, un instrument de măsurare a competitivității în contextul dezvoltării durabile, alături de Indicele Competitivității potrivit Strategiei Lisabona, este calculat în funcție de datele privind pilonii: cerințe de bază (instituțiile, infrastructura, macroeconomia, serviciile de sănătate și învățământ), factori de creștere a eficienței (educație superioară și formarea resurselor umane, eficiența piețelor, receptivitate la noile tehnologii), factori ai inovației (calitatea mediului de afaceri și inovarea).

